

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — — — 16 kor.
 Negyedévre — — — 4 „
 Helyben házas hordva:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — — — 24 kor.
 Negyedévre — — — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 csupán utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

Asszisztensőség kizáratos visszadástan
 vagy megőrsőre nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyes minden áron 8 SZÉL.

NAGYVÁRAD, július 30.

»Hongrie — Autriche.«

(V. I. A magyar parlamentben fölme-
 rülő nézetek országszerte hullámokat ver-
 nek. Ezek a hullámok minden városban
 visszhangra találnak.)

S ime a mi belpolitikai életünk any-
 nyira lebilincseli figyelmünket, hogy észre
 sem vesszük, Magyarország miként halad
 előre a sikerek útján. A sajtó organu-
 mai egy-egy odavetett kijelentésen, egy
 egy megpendített eszmén heteken keresz-
 tül tündöttek s csak mikor ebből a bo-
 nyodalombból unottan föleszmélnek, akkor
 látják azt, hogy ha így haladunk tovább,
 akkor a külföld is tudomást vesz ró-
 lunk.

Nem azért, mert tudunk civakodni,
 hanem azért, mert van már iparunk, ke-
 reskedelmünk, van mezőgazdaságunk; és
 ha ezt a külföld tudomásul veszi, akkor
 ez azt jelenti, hogy nem kebelez be ben-
 nünket többé Ausztriába, hogy Magyar-
 ország »Hongrie« lesz a külföld előtt,
 nem mint eddig — Autriche.

Sikereinket az utóbbi bukaresti és
 milánói kiállítások növelték. A milánói
 nemzetközi kiállításon megforduló idege-
 nek mély gondolatokba merülve azon
 tündöttek, hogy agyacskaik geográfiai és
 nemzetpolitikai fiókjainak melyikébe he-

lyezzék el azt a népet, a mely ilyen pro-
 duktumokkal bilincseli le figyelmüket.

Erre a sikerre aztán ráduplázott a
 bukaresti kiállítás. A bukaresti kiállítás
 eltérőleg a milánótól — nemzeti jellegű
 volt. Hanem azért a román kormány
 meghívta azokat a nemzeteket is a kiál-
 lításra, a melyeknek nagy az exportjuk
 Romániába. S ennek a lépésnek köszön-
 hetjük azt, hogy a meghívottak között
 első helyen állott Magyarország és Ausz-
 tria. Bár a közönség eleinte azt hitte,
 hogy egy gyékényen árulunk. Később
 belátta, hogy a kiállítás — nem kö-
 zös ügy.

Borsos volt a feladat. Fölvenni a ver-
 senyt a Lajthán tuli sógorokkal nem a
 stratégia, vagy a közjogi tudás, hanem
 az ipar és kereskedelem terén.

Ezt a feladatot súlyosította az a
 körülmény, hogy Románia nem éppen
 kedvező talaj a magyar rokonszenvek
 gyarapítására, hiszen a mi csufszájú el-
 lenségünk Lueger ur nagy kegyesen arról
 is gondoskodott, hogy a románoknak
 alig, vagy nem létező rokonszenvét —
 irányunkban — fagypontra alól sü-
 lyeszse.

És hiába. A magyar pavillon a nyer-
 tesek sorában egy sorral előbb állott,
 mint a sógoroké, s ezt a sikert annál
 nagyobbak kell tekintenünk, mert ellen-
 séges földön, ellenséggel mértük össze
 fegyvereinket.

Kinek ne töltene el szívét örömmel a

magyar kiállítások sikere? Kinek ne éb-
 resztené fel keblében a bizakodást és re-
 ménységet?

Megelégedés, megnyugvás száll szi-
 veinkbe, ha azt látjuk, hogy belső bajaink,
 házi perpatvaraink mellett — hala-
 dunk.

A nemzet e sikerei nem hypotézise-
 ken, nem illozorius, nem csillogó idealis
 jelentőségű körülményeken nyugosznak,
 — hanem positiv, kézzelfogható té-
 nyeken.

A városok százezrei csak szóból is-
 merik a nemzetnek e téreni produkcióit.
 Most a mi városunk abba a szerencsés
 helyzetbe jut, hogy a szeptemberi nem-
 zetgazdasági kiállításon gyönyörködhetik
 saját produkcióiban.

Itt bent a városban is megvannak a
 házi per-patvarok és mikor egységre van
 szükségünk, mint most a rendezendő ki-
 állításon is, leomlanak a szétválasztó kor-
 látok s kéz-kezet fogva, vállvetett buzga-
 lommal közös uton, közös cél elérésére
 munkálkodunk.

Mutassuk meg képességeinket, hogy
 ezáltal szorgalomra serkentsük önma-
 gunkat. Bizzunk önmagunkban, bizzunk
 a jövőben, hisz az ösvényen, a melyen
 haladunk és a melyen bennünket a kül-
 föld szeme kísér — válaszuthoz ér-
 tünk.

Az ösvény ketté ágazik. Egyiknek a
 jelző táblája: »Autriche« — a másiknak
 a jelzőtáblája: »Hongrie«.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az arckép.

— A játékos szemében egyetlen hatalom
 létezik csupán: a szerencse, — mesélte Martial
 — s a szerencsében való vak hit oly erős a
 kártyázóban, hogy az élet minden mozzanatá-
 ban csak ennek a szerencsének a hatását látja.
 Számára a szerencse olyan pozitív valami,
 mint a vallásos ember szemében az Isten, vagy
 materialista felfogásában az erő.

— Helyes. De hát S... esete? — kér-
 dezte Derville.

— Ez a történet éppen a szerencséről
 szól, — mondta Daniel. — Vonják le belőle a
 tanulságot.

Jean S... a szerencse ölében született.
 Gyermekekora bájos volt. Az ifjúkora kitűnő.
 Hanem huszonkét éves korában fordul a kerék
 s néhány pénzügyi krach úgy szétfujta az ő
 jólétét, mint a szél a szappanbuborékot. Amikor
 huszonöt éves lett, a tönk szélén állott. Sohasem
 nevelték arra, hogy munkával fenntartsa magát;
 azt sem tudta tehát, hogyan kezdjen ahhoz.
 Francia leckéket adott, meg zongorázni és raj-
 zolni tanított; ezzel pedig valóban nem juthatni
 sokra. Minthogy nyomorát legalább látszólag
 akarta palástolni és szeretett csinosan öltöz-
 ködni, a táplálékával kellett takarékoskodnia,
 mignem odáig jutott, hogy húst nem is evett,
 csak sajtot, kenyeret, főzeléket, tejet. Harminc-
 két éves korában valóságos vegetáriánussá lett.

Abban az időben a véletlen egy amerika
 özögyasszonyt szerzett meg a számára tanít-
 ványul, aki őt választotta francia nyelvmesteré-
 nek. Egyébként igen szellemes asszony volt;
 gyönyörű példánya az Erie-vidék típusának.
 Derült humorral és tekintettel, bájos modorral
 és formákkal; ha pedig ehhez hozzáveszzük
 aranyövbé játszó dus haját, amely szép arcát
 övezte, valóban nem csodálkozhatunk, ha a
 hölgy mély hatást tett Jeanra. A szegény fiu
 persze nem is mert arra gondolni, hogy szeresse
 őt, de — annál hevesebben szerette. Ez a
 szerelem azonban csak olyan érzés volt benne,
 mint ahogyan a gazdagság után vágyodott. Ez
 a néma imádat és vágyakozás azonban nem
 akadályozta őt abban, hogy lehetőleg tökélete-
 sitse a tanítványa francia tudását

* * *

Egy délután Jean akkor érkezett a tanít-
 ványához, amikor az még nem tért vissza a
 sétájából. A cselédek bevezették őt egy kis
 szalonba, ahová Jean eddig még nem jutott. Ott
 várakozott s várakozás közben gyönyörködve
 nézegette azokat a kis csecsebecskéket, amelyek
 az asztalkákon felhalmozódtak. A sarokbeli
 nappal meglepetésénél Jean egyszerre megle-
 petve állt meg egy kis arckép előtt, amelyben
 felismerte egyik ősanyjának a vonásait. A kép
 még a 18-ik századból való volt s az akkori
 idők finom művészetének volt a remeke. Amint
 Jean figyelmesen csodálta ezt a képet, amely
 gyakor az övé volt, annyira elmerült annak a

nézésébe, hogy észre sem vette, amint belépett
 az amerikai hölgy s kíváncsian megállt mö-
 götte.

— Ugy látom, ez az arckép érdekli önt,
 — szólalt meg az amerikai hölgy.

— Rendkívül érdekell — mormogta Jean
 ... Hasonlít egy képhez, sőt ugyanaz, amelyet
 tíz évvel ezelőtt elvesztettem.

— Amelyet elvesztett? — kiáltott fel a
 a hölgy. — És hogyan vesztette el?

— Hogy őszintén szóljak, ellopták ...
 más tárgyakkal és némi készpénzzel együtt ...
 csakis tolvajlás volt az ... sőt igen szerény
 ... mert a tolvajok mást is elvihettek volna s
 valóban nem értem, miért választották éppen ezt
 a képet, amely nem is oly nagy értékű ...
 Mindenek fölött azonban most csodálkozom,
 hogy ezt az arcképet itt látom viszont ...

— Nem véletlenül jutott ide, — mondta
 halkan az amerikai hölgy.

— Ah! csakugyan? — csodálkozott Jean.

— Igen ... ez a kép sok kinos órát
 szerzett nekem ... Ez egy tolvaj emléke ...
 kétszeres tolvajé, mert aki önt lopta meg, elég
 arcátlan volt engem feleségül venni! Sajnos,
 meghalt már s így nem érvényesíthetem vele
 szemben a megvétésemet ...

Egészen belepirult, amint ezt mondta s
 két könnyecsepp csillant meg a két szemében.
 Aztán így folytatta:

— Csak a halála után tudtam meg ezt ...
 iratok révén — néki tudniillik az ... volt a szo-
 kása, hogy naplót vezetett, amelybe mindent

Ez utóbbi ösvényre lépre, alapozó munkálatok folynak. S ezeken az alapuló munkálatokon nem épülhet föl más, mint a gazdag, független Magyarország.

A boldogulás ösvénye: Hongrie!

Miniszterek utazása. *Wekerle* Sándor dr. miniszterelnök ma délután a királyhoz Ischlbe utazik. *Andrássy* Gyula gróf belügy-miniszter, aki jelenleg Ikerváron időzik, innen utazik Ischlbe.

Uj belső titkos tanácsosok. A napokban már hírt adtunk róla, hogy a király a képviselőház elnökét, *Justh* Gyulát a legközelebb valóságos belső titkos tanácsosává kinevezi. E hírt most fővárosi tudósítónk megerősíti avval, hogy *Justh* Gyulán kívül *Kossuth* Ferencet és *Polónyi* Gézát szintén belső titkos tanácsosaivá fogja a király kinevezni.

Jekelfalussy nyilatkozata. Ismeretes, milyen kárörömmel tárgyalta néhány lap Jekelfalussy miniszternek Kovács György ispánjával történt konfliktusát. *Achim* András parasztképviselő még interpellált is érte tegnap a Házban. A rosszakarat ferdítéseire most élénk világot vet a miniszter személyes nyilatkozata. E szerint Kovács György nem gazdatiszta, hanem ispánja volt a miniszternek, tehát gazdasági cseléd, aki egy tábla zab közé lóhere magot szórt, amivel a minisztert megkárosította. A miniszter felszólította, hogy az okozott kárt térítse meg, Kovács azonban ezt kerekben megtagadta, mire a miniszter feljelentette az illetékes főtisztviselőnél, amely köröző levelet bocsátott ki Kovács ellen, mivel időközben megszökött az uradalomtól. Junius 22-én a miniszter egy vonaton utazott a szökevény gazdatisztel. Felismervén intézkedett, hogy letartóztassák. A miniszter ebbeli ténye nem sérti a törvényt, sőt egyenes kötelessége volt egy körözött embert letartóztatni. Jogában állt volna szökevény ispánját megbüntetni és visszatoloncoltatni, de mivel a

följegyzett. Ezt az acrképet azért tartotta meg, mert remélte, hogy annak segítségével megtalálhatja azt az embert, akit meglopott s visszadhathja neki a pénzt és értékeket, amelyeket bitorolt . . . hanem a halál megakadályozta őt abban, hogy kutatását végrehajtsa . . . Én azonban magamra vállaltam, hogy ezt a bünt jóvá teszem. Amikor átjöttem Európába, minden lapban hirdetésekkel tettem közzé . . . de most már tudom, miért nem kaptam igaz választ; csalók irtak nekem csupán . . .

Semmit sem tudtam erről; sohasem olvastam az apróhirdetéseket.

— Lásza, mennyire nincs igaza! . . . Ez azonban immár mellékes. Megtaláltam őnt s elgondolhatja, mennyire örvendek ennek . . . Minthogy a férjem az ön pénzével alapította a vagyonát s mindenét annak a lopott pénznek köszönheti, természetesen én az ő vagyonát nem fogadhatom el; egyetlen dollár sem kell nekem abból . . . érintetlen ott van az egész vagyon angol és amerikai bankokban . . . ez a vagyon immár az öné.

Jean elsápadt. Szemei előtt a sivár mult egyszerre eltűnt s mint valami álomvilág, ugy tárult eléje a boldogságot jelentő jólét, amelyet oly régóta nélkülözött. De az öröme hamar eloszlott; fellázadt a józólése az ellen, hogy megfoszsa az imádott nőt ettől a vagyontól.

— Lehetetlen! — kiáltott fel. — Sohasem egyezem abba, hogy elvegyem azt, ami az öné . . .

kárt megfizette méltányosságból nem kívánta, hogy büntetés érje.

Ez hát a való tényállás, mely teljes bizonyosság a miniszter törvényes és korrekt eljárásáról. Mennyi rosszakarat kellett ahhoz, hogy ez a tényállás oly hamis világításban kerüljön nyilvánosságra, amilyenbe bizonyos lapok helyezték?

Justh Gyula diszpolgársága. *Justh* Gyulát, a képviselőház elnökét, Marosvásárhely város közönsége a város diszpolgárává választotta. A diszpolgári oklevelet küldöttség fogja átadni *Justh* Gyulának.

A szerbek kékkönyve a vámkonfliktusról. *Wuics* bécsi szerb követ tegnap átadta a külügyminiszteriumnak a szerb kormány által a vámkonfliktus dolgában kiadásra elkészített kékkönyvet, amely azokat az okmányokat tartalmazza, melyek a vámkonfliktus előzményeit megvilágítják. A nemzetközi szakaszkoknak megfelelően a külügyminiszteriumnak, mint másik érdekelt félnek hozzá kell járulnia az okmányok közzétételéhez. A külügyminiszteriumban most foglalkoznak az anyag átvizsgálásával és ha ezzel elkészülnek Belgrádban azonnal közzé teheti a szerb kormány a kékkönyvet.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jul. 30.

A képviselőház mai ülésének csak az a feladata volt, hogy tudomásul vegye a főrendiház üzenetét. Tudomásul is vette. Egyéb dolga nem lett volna, kivéve még, hogy elnapolja üléseit, ha *Achim* András nem akadékoskodik interpellációjával.

De hát a közelnapokban Jekelfalussy honvédelmi minisztert hurcolták meg bizonyos lapok egy eset rosszakaratu elferdítése kapcsán. A kárörvendés nagyon hangos volt, még *Achim* is meghallotta. Kapva-kapott rajta, hogy borsot

— De én akarom! Az a vagyon, amelyet a tolvaj gyűjtött, minden pillanatomban megkeserítette, amióta tudom a titkát. Különbem nekem megvan a magam vagyona, emeből pedig nem akarok egyetlen dollárt sem.

Jean ingadozott egy ideig még vonakodott, aztán így szólt:

— Csak egy feltétellel fogadhatom el azt, ha — önnel megoszthatom.

— Ab, soha, soha! Nekem egyetlen dollár sem kell abból, mondtam már.

— De . . . még mint házastársnak sem? . . .

A hölgy elpirult s amikor Jean bevallotta neki, mily szenvedélyesen szereti őt az első perctől fogva s mennyire félt ezt bevallani, a hölgy boldogan kacagva felelte:

— Milyen mulatságos, hogy én most egy becsületes ember feleségévé legyek, miután már egy tolvajé voltam! . . . igen, igen, ez nagyon mulatságos!

Megengedte Jeannak, hogy a kezét a kezébe vegye s elhalmozza azt csókjaival. Néhány nappal később pedig megengedte, hogy a haját csokolja meg s végül hat héttel később az anyakönyvvezető előtt megígérte, hogy az övé lesz.

Már most ki meri mondani e történet után, hogy az életben nincsenek valóban szerencsés véletlenek, amelyekre senki sem számíthat előre?

I. H. Rosny.

törjön a kormány orra alá. A honvédelmi miniszternek nem volt módjában válaszolni az interpellációba bujtott csalafinta támadásra. Egyelőre *Wekerle* nyilatkozott és az anarchiáról tett megjegyzésével ügyesen megvágta *Csaba majdnem* ezerholdas, borkabátos képviselőjét.

Achim bizonyosan nem köszönte meg a vágást, de a választ egyelőre tudomásul vette.

Az elnapolás dolgában *Hodzsa* Milánnak akadt kifogása. Csak tán nem akarta elhithetni magáról, hogy oly szörnyen tulteng benne a munkakedv? Mert eddig nem látszott meg sem rajta, sem érdektársain.

Részletes tudósításunk egyébként a következő:

Elnök: *Justh* Gyula.

A jegyzőkönyv felolvasásánál *Hermann* Ferenc jelenti, hogy *Beck* Lajos mandátuma ügyében tévedés történt. Tegnap végleg igazolt képviselőnek jelentetett ki tollhiba folytán. Minthogy azonban mandátumát az első bíráló bizottság még csak ezután fogja igazolni, kéri, hogy e hibát javítsák ki a jegyzőkönyvben.

Benedek János jegyző: Nekem kötelességem volt a Ház határozatát hiven jegyzőkönyvbe foglalni.

Felkiáltások. Reperálni kell.

Elnök: A jegyzőkönyv szövege helyes. Nem ott a hiba, hanem abban, hogy a Ház téves határozatot hozott, melyet újabb határozattal kell reperálni.

Ennek értelmében az elnök konstatálja a tévedést és kimondja az újabb határozatot, mely szerint *Beck* mandátuma még nincs végleg igazolva.

Okolicsányi László előadó: javaslat alapján 30 napi szabályszerű idő fenntartásával igazolták *Eötvös* Károly, *Müller* Károly és *Filipich* Lajos mandátumát.

Achim interpellál.

Ezután *Achim* L. András interpellációja.

Achim L. András: T. képviselőház! Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter ur a közeli napokban egy alkalmazottjával szemben oly eljárást követett, amely legenyhébb szavakkal is, illetve legtörvénytelenebbnek minősíthető. Jekelfalussy miniszter urnak Kovács György alkalmazottja állítólagos, de be nem bizonyított 166 kor. 44 fillér pénzével tartozik. Ezért a tartozásért a honvédelmi miniszter ur Kovács György ispánját csendőrökkel letartóztatta és telefonon ráparancsolt a csendőrökre, mikor a csendőrőrmester a miniszter urtól kérdezte, hogy mit csináljanak most már a letartóztatott gazdatisztel, hogy addig mig a 166 kor. 44 fillért ki nem fizeti, ne eresse ki, de mihelyt kifizeti, kegyesen szabadon eresztheti. T. Ház! Mikor a honvédelmi miniszter a mult napokban expozéját elmondta, akkor előadta azt is, hogy milyen szellemben kívánja ő ezt a tárcát vezetni.

Valaki ugyanis a t. képviselő urak közül közbeszólt, magyar szellemben lesz-e vezetve? A miniszter azt mondta, hogy mindenesetre magyar szellemben.

Felkiáltások: Azt mondotta: Bizza rám!

Achim: Akkor bizonyosan úgy érthette. Hogy így érti a magyar szellemet a miniszter ur, akkor ez nagyon sajnálatos és nagyon szomorú szellem. T. Ház! Akár tudta a tett elkövetésekor a miniszter ur eljárásának helytelenségét, vagy törvénytelenességét, akár nem, rosszul cselekedett és mindenesetre jellemző reá. És ha nem tudta, hogy szabad-e azt tenni, akkor még jellemzőbb és szomorú, hogy egy miniszter sem tudja, vagy ha tudja, miért nem akarja megtartani a törvényt.

Maga Magyarország belügyminisztere, gróf *Andrássy* Gyula kijelentette, mikor azt a bizonyos bársonyszéket elfoglalta, hogy ő a törvényeket nemcsak megtartja, de másokkal is megtartatja. Mink, most akarjuk látni, hogyan

fogja belügyminiszter ur éppen a honvédelmi miniszter ural a törvényeket megtartatni és ebből az ügyből kifolyólag egy interpellációt nyujtok be az igazságügyi és belügyi miniszter urakhoz.

A Ház engedelmeivel báorkodom felolvasni interpellációmát:

Altalánosan ismert és még ez ideig illetékes helyről meg nem cáolt tény az, hogy ő Nagyméltósága Jekel és margittalvi Jekkelfalusy Lajos altábornagy, m. kir. honvédelmi miniszter ur telefonparancsa folytán Barta József kémeádi csendőrmester letartóztatta Kovács György gazdatisztet és csak akkor bocsájtotta szabadon, mikor a letartóztatott gazdatiszt a miniszter ur által rajta követelt 166 korona 40 fillért az őrmester kezébe lefizette, a mely összegről az illető gazdatiszt hivatalos nyugtát is kapott az őrmestertől. Ezen cselekmény által a miniszter ur a büntetőtörvénykönyvnek 350. §-ába ütköző és 353. §-a szerint minősülő zsarolást, hivatalos hatalommal való visszaélést követett volna el.

Kérdem az igazságügyminiszter urat, hajlandó e utasítani az illetékes kir. ügyészséget, hogy a honvédelmi miniszter ur ellen a bünyügyi eljárást azonnal indítsa meg? Barta József csendőrmester ki a honvédelmi miniszter telefonutasítására letartóztatta Kovács Györgyöt, mint tettestárs szintén elkövette a fenn idézett bünyügyi halmazatot. Kérdem a t. belügyminiszter urat, hajlandó-e ez csendőrmester hatásköre alá tartozó és hatáskörét túllépett közeg ellen a bünyügyi eljárást megindítani?

T. Ház! Miután látom, hogy sem a belügyi sem főleg a honvédelmi miniszter ur nem tartotta érdemesnek az ülésen megjelenni. Főlkialtások: Nem tudhatták! okvetlenül sürgős kijelentést kérek a jelenlevő kormánytól és intézkedést, nehogy anarchia legyen az országban, nehogy az ország nagybirtokosai illetén precedens után hasonló eljárásra ragadtassák magukat. (Zaj.)

Elnök: Méltóztatnak kívánni az interpelláció felolvasását? Nem! A Ház nem kívánja az interpelláció felolvasását, kijelenti, hogy kiadja belügyi és igazságügyminiszternek.

Wekerle Sándor miniszterelnök: T. képviselőház. Miután az igazságügyi és belügyminiszter urak, kikhez ezen interpelláció intézve van, nincsenek jelen, ezért röviden csak annyit jegyzek meg, hogo a vádat, mely a honvédelmi miniszter ur ellen a tegnap és tegnapelőtti lapokban emeltetett és azt a tényállást, melynek megfelelő alapon adta elő a képviselő ur interpellációját és indoklását, sem nem tételezhetem fel, sem nem hihetem el (helyeslés) és ezért a honvédelmi miniszter nyilatkozata előtt magamnak erről az ügyről véleményt formálni nem kívánok. Sajnos, hogy a honvédelmi miniszter ur, aki tegnap délután kezdte meg szabadságát, valóban nem tudhatta, hogy képviselő ur ezt a dolgot itt szóba fogja hozni.

En csak arra kérem a Házat, hogy nyilatkozatának megjelente előtt magának véleménye ne formáljon. (Elénk helyeslés.)

Ami a képviselő urnak azt a bombasztikus megjegyzését illeti, hogy fél az anarchiától, hát legyen nyugott.

Achim: Nem vagyok az!

Wekerle miniszterelnök: Es ha fél az anarchiától, akkor ezt ne a kormány padjairól félje, hanem azokról a padokról, amelyekkel talán mégis közelebb relációban van mint mi. (Helyeslés.)

Achim a választ ideiglenesen tudomásul veszi.

Az elnapolás.

Wekerle: Indítványozza, hogy a Ház okt. 10-ig napolja el magát.

Hodssa Milán: Nem fogadja el Wekerle indítványát. Kívánja, hogy a Ház csak szept. 10-ig napolja el magát.

Wekerle: Kormány javaslatát a Ház honorálni tartozik, kéri nyugodjanak bele a kormány határozatába.

A Ház a miniszterelnök javaslatát elfogadja. Elnök a jövő ülést október 10 re tüziki, kéri a Házat, ő Felségét születése napján üdvözölhesse a képviselőház.

Végül 10 perc szünet után a mai ülés jegyzőkönyvét felolvassák és ezzel az országgyűlés 1-ső ülészaka véget ért.

A gabonapiac hiénái.

A gazdálkodóknak túlsok ellensége mellett, melyet a természet támaszt, van egy még sokkal veszedelmesebb ellensége — a vásári hiéna. Nem boldogul a gazda, különösen a kisgazda, mert őt, mint a szegény embert még az ág is huzza.

Ilyen ág a mi piaci hiénáink serege, mely a naiv népet ugyszólván kizsebeli. Letőri a buza árat a legminimálisabb értékéig és ilyen áron veszi meg a gazdától, később pedig jó pénzért visszaadja. Eltekintve attól, hogy az idej termés kielégítő volta mellett a gabona ára tetemesen csökkent a mult évi árakhoz képest s a piaci hiéna, az ugynevezett gabona szenzal megcsalja a gazdát, annak az összegnek elrablásával, amely tulajdonképen a nyeresége volna.

Ilyen kizsebelési manipulációt leplezett le tegnap a rendőrség egyik agilis embere *Kemény Ignác* és *Kelemen Kálmán* a mértékhitelítő hivatal helyettes főnöke. Tegnap azaz hétfőn reggel hat órakor, mikor tulajdonképen kezdődik a vásár, váratlanul megjelentek a gabonapiacra és ott vizsgálatot indítottak.

A vizsgálat, mely a mértékekre irányult, tizenkét darab hamis mázsza, mérleg elkobzásával végződött.

Az elkobzott mázsák szerkezetében oly hamisítást követtek el a szenzálok, hogy az eladó gazda minden métermázsza gabonánál 15—25 kilogramm gabonával károsodott. Jelenleg egy métermázsza gabona ára 12 korona, tehát egy métermázsza buzánál a gazda 3 koronával károsodott, amely összeg volna a tulajdonképeni nyeresége, amelyből a föld munkáltatását tudta volna fizetni, és amely az ő megélhetését is elősegíti.

Es ezeket a csalásokat a gazdaközönség önmagának tulajdoníthatja.

Ugyanis a főkapitány széleskörű intézkedésével tudomására lett adva a gazdaközönségnek erre fel is lett hiva a saját érdekének megvédésére, hogy a gabonát előbb a városi mérlegben mértesse meg. Azonban a gazdaközönség sajnál zsákonként 4 fillért fizetni a hivatalos felügyelet alatt álló hiteles mértéknél, hanem fizeti annak százszorosát a hiénának.

Szinte csodálatraméltó ennek a hiénahadnak vakmerősége, melylyel a laikus parasztot be tudja csapni. Csodálnunk kell különösen akkor, ha tekintetbe vesszük azt, hogy az ily csalások, mértékhamisítások 50—600 koronáig terjedhet pénzbüntetéssel sújtatnak. Ugy látszik, hogy számítottak a hatóság esetleges hanyagságára vagy elnézésére, azonban alaposan csalódtak.

A gazdaközönség pedig köszönettel tartozik a hatóságnak, hogy még idejében megszabadult a hiéna bandától, mely szigoruan fog lakolni csalásáért.

A tegnapi vizsgálat csak egy kicsike részét semmisítette meg annak a szipolyozó hadnak. Nem új már az ily formabeli csalás, meg volt ez már éveken keresztül ezelőtt is, csak azon csodálkozunk, hogy ez ideig, hogy tudták a hatóság figyelmét kijátszani. E csalás igen jó jövedelmet hajtott a hiénáknak, bizonyítja az is, hogy az elkobzott mázsákért óriási naivitással könyörögtek, hogy: — Még csak ma mérhessenek rajta.

Ugy látszik a tegnapi nap kitűnő rebachot hozott volna a kufároknak.

Ez az egyik módja, mely a gazdaközönség megkárosítására van. Igen furtangos és szemtellenül merész a másik szenzálnak a spekulációja.

Ez a kezében szemetet, konkolyt és kigyómagot tart úgy, hogy e gazda észre

sem veszi. Így ellátva kéri a gazdát, hogy nyissa ki a zsákot. A gazda kinyitja, Erre a szenzál belemarkol a gabonába és a kezében lévő szemetet, kigyómagot magot azzal összekeveri.

Természetes, hogy az ily felszínű buza tetemesen veszít értékéből. A szenzál nem is ígér érte sokat, sőt kellemetlen orrhangon kiabál, hogy üthet, hogy becsapta volna most egy goj. Es a szegény gazda enged az árból s a tiszta elsőrendű buzát odaadja harmadrendű ávban.

Ilyen emberek teszik aztán drágává a piacot télire és ilyen emberek idegenítik a gazdát a váradi piactól. Ezért növekszik a szalontai vásár közönsége egészen addig, mig be nem köszönt oda is egy tollaszsákba rejtett hamis mázsza az ő hirhedt gazdájával a gabona szenzállal.

Az orosz forrongás.

Mig félkezével az orosz kormány dolgozik, hogy az orosz helyzet égető problémáinak megoldására szánt terveit előkészítse, másik félkezével erélyesen igyekszik az izgatók lelkiismeretlenül tervbevett kártevéseit meggátolni. Ezen a téren szükség is van teljes erélyre, mert a forradalmi harci szervezet nem hajlandó kibocsátani kezéből azt a hatalmat, melyet féktelen izgatásával a tömeg felett a viszonyok áldatlan állapotában megszerezni tudott.

A forradalmi szervezet sötét szándékára világot vet a fegyveres felkelés terve, melyet széles méretekben előkészített s melynek kivételére horribilis összegeket felvett. Egy jele a forradalmiak akciójának a kozákokhoz intézett felhívások, kik pedig eleddig megbízhatók voltak.

A nyugalanságnak aggodalmas jelenségei a parasztok zavargása és a katonai zendülések, melyeknek elfojtására a pétervári katonai főparancsnokságnak a kormány ujabban gépfegyverekkel felszerelt páncélos automobilt bocsájtott rendelkezésére.

Az izgatók munkája még elég hatékony arra, hogy a kormány üdvös törekvéseitől várható hatást csökkentse, úgy, hogy egyik táviratunk szerint a rend és nyugalom végleges helyreállítása érdekében az orosz kormánykörök állítólag egész komolyan foglalkoznak monarchiánk és Poroszország fegyveres intervenciójának eszméjével.

Távirataink:

Fegyveres fölkelés, összeesküvés.

Pétervár, július 30. A *Novoje Vremja* közli, hogy a *Missj* című lap szerkesztőségében a rendőrség megtalálta és elkobozta *egy fegyveres fölkelés tervét, a beavatott személyek névsorával* s ismert emberek nyugtáival oly összegekről, melyeket a *forradalmi propaganda céljaira* vetek föl.

A rendőrség e fölfedezésével függnek össze az utóbbi napokban nagy számmal történt letartóztatások. A rendőrség kijelenti hogy a messze elágazó összeesküvés bizonyítékai vannak a kezei közt.

Parasztok támadása katonák ellen.

Kamence-Podolszk, jul. 29. Cserapovszka faluban (Proskurov kerület) tegnap a zavargásokra való felbujtók elfogatása miatt a parasztok megtámadták a dragonyosokat, mely alkalommal 12 dragonyost kövekkel és botütésekkel megölték. A katonaság számos parasztot megölt és megsebesített.

Zendülő katonaság.

Poltava, jul. 30. A Sefki ezred három zászlóaljában zendülés tört ki. A katonaság a tüzérrel együtt ki akarta szabadítani a politikai foglyokat és azokat a katonákat, akiket büntető századokba való beosztásra ítéltek. A zendülők ellen kozákokat küldtek ki. Azonkívül ágyukkal tüzeltek rájuk, minek következtében a zendülők közül számosan elesetek.

A munkás-kérdés rendezése.

Pétervár, jul. 30. A kereskedelemügyi és iparügyi miniszterium a hatóságokhoz véleményadás végett a munkás-kérdésre vonatkozó törvényjavaslatokat küldött. E tervezetek a munkásokkal kötött szerződésekkel, a maximális munkaidővel, a beteg- és balesetbiztosítással, biztosítási pénztárak felállításával, egészséges munkáslakások kérdésével foglalkoznak, továbbá rendelkezéseket tartalmaznak az egyes gyártelepeknek külön iparhatóságok által leendő ellenőrzése tárgyában.

A távirati cenzura.

Pétervár, július 30. A központi cenzura főnöke, Bellegarde főudvarmester a legközelebbi napokban hír szerint visszalép.

Varsóban — mint a Birsevitcz Vjedomosti jelenti — a távirati cenzurát ismét behozták.

A minisztertanács a zsidókérdésről.

Pétervár, július 30. A minisztertanács legközelebbi ülésén egyikében a zsidókérdéssel foglalkozni. A kormánynak állítólag az a szándéka, hogy a zsidóknak az egyetemekre való beiratkozásáról szóló eddigi szabályokat most hatályon kívül helyezi és azok helyett más szabadelvűbb szabályokat léptet életbe.

Forradalmi felhívás a kozákokhoz.

Odessa, július 30. Az itteni forradalmi harci szervezett a kozákokhoz felhívást intézett, melyben felkéri őket, hogy ne hallgassanak az antiszemita sajtóra és az esetre, ha a zavargások megújulnának, azokon ne vegyenek részt. A szervezet továbbá kijelenti, hogy szükség esetén maga fog gondoskodni arról, hogy a zsidó lakosságot megvédje.

Parasztok zavargása.

Fétervár, július 30. A moszkvai katonaságok hivatalos jelentést kaptak arról, hogy Moszkva, Kaluga, Tula, Orel és Rjozán kormányzóságokban komoly paraszt zavargások vannak. A birtokosok elhagyták jóságait.

Támadás egy vonat ellen.

Varsó, július 30. Priokrava állomás közelében 40 fegyveres ember megtámadta a vonatot, a rendőrséget legyilkolta és a vonaton szállított 300 ezer rubel vámjövendelmet elrabolta. A rablók elmenekültek.

Külhatalmak intervenciója.

Pétervár, jul. 30. Orosz kormánykörökben a legkomolyabban foglalkoznak avval a tervvel, hogy az orosz forradalmat német és osztrák magyar katonasággal megszüntessék. A szeptembertől féléves hivatalos az intervenció eszméjével foglalkozva hangoztatja, hogy Poroszországnak és Magyarországnak Ausztriának is érdeke, hogy a velük szomszédos birodalomban a rend és nyugalom teljesen helyreálljon.

Géppuskás autók.

Pétervár, jul. 30. A kormány a katonai zendülések elfojtására a pétervári katonai főparancsnokságnak géppuskákkal felszerelt páncélos autómobilokat bocsátott rendelkezésére.

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Személyi hir.** *Moskovits* Miksa, a Leszámitoló bank igazgatója, Cirkvenicába utazott.

* **Egyházmegyei kinevezések.** Dr *Semrecsányi* Pál megyés püspökünk Ö Excelenciája f. hó 28-án Purkersdorfban kelt elhatározásával *Spett* Gyula székesegyházi kanonok és irodaigazgatót *oldalkanonokká*, — dr *Vucskics* Gyula nagyváradai plebánost, szentszéki ülnököt a várad kerület *alesperesévé és tanfelügyelőjévé* — és *Balázsy* Béla tasnádi plebánost *szentszéki ülnökké* nevezte ki.

* **Szent István megünneplése** A nagyváradai kath. kör két évvel ezelőtt elhatározta, hogy Nagyvárad város és a nagyváradai egyházmegye dicső emlékü megalapítója és patrónusa: Szent László király napját méltóan megünnepli. Esztergomból értesülünk, hogy ott hasonló mozgalom indult meg a második honalapító, első szent királyunk Szent István emlékének megünneplésére. Ott azonban a pap-ságon kívül a város és megye legelőkelőbbjei a főispánnal állanak a mozgalom élén, hogy a magyar kereszténység megalapítójának szülő és székvárosában minél fényesebb legyen évenként az ünnepség. A városi közgyűlés a folyó évben megtartandó ünnepségre 1000 koronát szavazott meg. Az ünnepély augusztus 15-től, Magyarország védasszonyának ünnepétől augusztus 31-ig fog tartani. Augusztus 15-én orsz. bucsu lesz a bazilikában, hol a szent misét a hercegprimás tartja. Ezután kirándulások lesznek. Az ünnepély központja aug. 20-án lesz a bazilikában, amikor ünnepélyes menetben vonulnak a bazilikába, amelyen a vármegye és a város tisztikara is részt vesz. Délután a szent király születés helyét megkoszorúzzák a Szent István várkapornában. Az ünnepség keretében a főszékesegyházi kincstárt is megtekinti a közönség, szakszerű magyarázat mellett. Az ünnepre az előkészületek nagyban folynak.

* **Ujabb per a város ellen.** Nagyvárad városának egy újabb perre van kilátása, sőt értesülésünk szerint, már túl vagyunk azon, hogy csak kilátás volna a perre, amennyiben ügyvéd kézben van a dolog. A régi sertésvásártéren van. Markovits M. háza, amelyen a villamos vasut telep építése folytán teljesen tönkretettek. A területet ugyanis magasan feltöltötték s a bejáratot is annyira elzárták, hogy kocsival nem lehet a házhoz bejutni. Még nagyobb baj ennél, hogy a víznek nincs kifolyása a ház udvarából a körül feltöltött pályaudvar miatt. Ebben a dologban nem a villamos vasut a hibás, amely terv szerint építette ki a pályaudvart, hanem a városi főmérnök lőtte el a dolgot, mikor nem vette figyelembe, hogy a magántulajdont tönkreteszik a pályaudvar tervének keresztülvitelével. Gondolnodni kellett volna a terv olyan átdolgozásáról, amely által Markovits-házához a szabad közlekedés és a víz kifolyása biztosítva lett volna. Markovits perrel támadja meg a várost, ingatlanának tönkretétele címén s aki látja az ottani állapotokat

előre láthatja, hogy ennél a pernél a város lesz a vesztes. Így fizeti meg a majd aztán a város a mérnöki hivatal körültekintő eljárásának a hiányát.

* Arató sztrájk a káptalan birtokán.

Tegnap este a csendőrség 20 aratómunkást kísért be a város rendőrkapitányi hivatalához. A munkások a latin szertartású káptalannak a cséffai járásban fekvő bikácsi pusztáján dolgoztak békekességgel eddig, tegnap azonban minden indok nélkül egyszeribe megtagadták a munkát. Miért — miért nem? Hozzájuk fértek alighanem a konkolyhintók.

* **Vámbodé a vasutállomásnál.** Nagyvárad városa a nagyvárad vasúti felvételi épület közelében vámbodét szándékozik felállítani. Az államvasutak kolozsvári üzletvezetősége értesítette Nagyvárad városát, hogy a vámbodé felállítására tárgyában a helyszíni tárgyalást augusztus hó 14-én délelőtt fél 12 órára tűzte ki.

* **Az erkölcsök elvadásása.** Szinte megdöbbentő és felületes szemlélőnek érthetetlen az a sok borzalmasság, melyről a napi sajtó napról napra beszámol. Tegnap is Kecskeméten *Tóth* Imre, 60 éves parasztagazda meggyilkolta feleségét, akivel eddig békekességben élt. A holttestet tette elkövetése után elásta az udvarán. A rendőrség nyomozza. Borzalmasabb ennél a másik eset. *Pata* József 8 éves és Gyurcsa Miska 5 éves gyermekek játék közben összeveszttek, mire Pata az öt éves Gyurcsának késsel elvágta a nyakát. Ez az eset szintén a Kunságban történt. Szomorú jele különösen ez utóbbi a valláserkölcsei nevelés fogyatékosságának s bizonyossága annak az erkölcsi elfajulásnak, melynek egyik főbenjáró oka a krajcáros lapok által üzött sikkító kiszínezése minden gonosztettnek. De azért botránkozunk meg a valláserkölcsei nevelés szükségességének hangoztatásán és förmedjünk Polónyira, mert éljen a sajtószabadság!

* **Kinevezések.** Az igazságügyminiszter *Kató* János székesegyházi, *Poynár* Sándor nagyváradai járásbírói, *Rottár* Sándor nagyváradai kir. ítélőtáblához berendelt bírói aljegyzőket jelenlegi alkalmazásaik helyén jegyzőkké nevezte ki.

* **Az erdélyi püspök betegsége.** *Majláth* G. Károly gr. püspök még mindig az ágyat őrzi. Régi hurutos bántalmái, melyek 10 évi püspöksége alatt ugyszólván sohasem mutatkoztak, meghülés következtében megújultak s a gyógyulás csak lassan halad. Országszerte meleg érdeklődéssel viseltetnek a nagy főpap állapota iránt s bizányára örömmel fogják olvasni, hogy aggodalomra nincs ok.

* **A vásárvám és piaci helypénz felélése,** *Komlóssy* József gazd. tanácsos, a vámügyek vezetője a nagyvárad vásárvám és piaci helypénz dijszabást, a változott viszonyoknak megfelelően átdolgozta s annak egyik-másik tételénél mérsékelt emelést iktatott be. Különös tekintettel volt arra, hogy a tejjgazdasági cikkeknel a nagytermelő javára eddig fennállott aránytalanul csekély díjtételt megfelelően emelje. A vásárvámdíjak mérsékelt emelését a helybeli iparra tekintettel emelte. Kiterjeszkedett továbbá az elővásárlás megakadályozására, továbbá az állatvásárlótereken az etetés és kifogás meggátolására, hogy az állatvásárlóterek tisztaságát biztosítsák. Ujítás továbbá, hogy mellőzve van az új szabályzatban a megkülönböztetés, hogy földön, nyílt sátorban vagy zárt helyen történik az árulás. Jövőre egy tarifa lesz, minden megkülönböztetés

nélkül. Kidolgozott szabályzatot kéri, hogy a számvevőségnek, majd a vámügyeket ellenőrző bizottságnak adják ki.

* **Hova megy a fa ára.** Lapunk szombati számában Rátkay József által a Városligetről írt cikkben azon kitétel foglaltatik, hogy a Városligetben kivágott fák árival Weingärtner Andor, a gazdasági egyesület titkára számol el. Ez a kitétel téves magyarázatásokra adhatna okot, miért is, illetékes helyről szerzett információk után kijelentjük, hogy a Városligetben a fák kivágásához Weingärtner Andor titkárnak semmi befolyása nem volt. Ugy az egész Városligetben, mint a gazdasági egyesületnek átengedett területen a város vágatta ki a fákat és a galyakat a környék lakossága hordta szét, a fatörzseket pedig a város értékesíti; az utolsó fillérig a városi pénztárba folynak be a fáért kapott összegek. Ilyen körülmények között azok árával nem számolhat el Weingärtner Andor, de egyáltalában a fák kivágásával ne kapcsolható sem hozható. Ez az igazság, amit a félreértések kikerülése miatt készséggel közlünk.

* **Eljegyzés.** Bottis János pocsaji görög kath. tanító vasárnap jegyezte el Molnár Károly leányát Mariskát.

* **1500 dinnye a Pecében.** A főkapitány nem régen azzal vádolta a főorvosát és a kerületi orvosokat, hogy a piaci vizsgálatot csak futtába teljesítik. A tisztviselő kárnak a működése erősen rácsófol a főkapitány ezen vádjára. A piacot a főorvos és a kerületi orvosok rendszeres vizsgálják s ennek eredménye, hogy különösen most a gyümölcs szezonban, a szokásos járványos betegségek nem uralkodnak. Tegnap is nagy »razziát« tartott a főorvos a dinnye piacon. Özv. Klein Ferencné és társai rengeteg dinnyét szállítottak a piacra. Nem voltak tekintettel arra, hogy érettek a dinnyék, csak a haszonra számítottak, mivel most még nagyobb ára van a dinnyének. Nagyon megijázták azonban, mert a főorvos szoros vizsgálat alá vette a drága csemegeket s mivel éretlenek voltak, a rendőrség vette pártfogásába 1500 darab dinnyét. A rendőrség által teldarabolt dinnyéket a Pecébe dobták.

* **Névváltoztatások.** A miniszter az alispánhoz intézett leiratában Kukora Gábor lükki lakosnak Kővári-ra kért névmagyarosítását, továbbá bagaméri illetőségű Lindentfeld Sándornak László-ra kért névváltoztatását megengedte.

* **A gyorsvonat sápi megállóhelye.** A sárréti járás főszolgabírája kérelemmel járult a kereskedelmi miniszterhez, hogy a járása területén fekvő Sáp község vasuti megállóhelyén az 503-as számú budapest—predeáli gyorsvonat is megálljon. A miniszter tegnap válaszolt e kérelemre és azt nem találta teljesíthetőnek, mivel az említett állomáson az 511. és 512. számú gyorsvonatok már amúgy is megállanak. A kérelem teljesítése csak precedens lett volna több más állomásnak, melynek folytán a gyorsvonatok eredeti rendeltetésüknek nem felelnének meg és így közönséges személyvonattá lennének.

* **A baptisták temetőhelye.** Az ország minden részéről panaszszal járult a baptista-szövetkezet a belügyminiszterhez, hogy halottjaik eltemetésénél akadályok merülnek fel, mivel egyik felekezeti temetőbe sem engedik elhantolni a hullát. A belügyminiszter erre körrendeletet bocsájtott ki minden törvényhatóágnak. A miniszteri rendelet nem kötelezi a felekezeteket, hogy a temetőjükbe való baptista temetkezést megengedjék, hanem elrendeli, hogy oly községekbe, hol községi közös temető nem volna, illet rövid időn belül létesítsenek.

* **A szobafestő munkások kizárása.** A szobafestő s mázó munkások még a tavasz folyamán bojkottáltak két szobafestő iparost. Hasztalan igyekeztek a mesterek a munkásokra hatni, hogy a bojkottot szüntessék meg. A munkások kijelentették, hogy míg a két mester a segédekre áruklódó tanoncokat el nem bocsátja, addig náluk segéd munkás munkát nem vállal. Erre aztán a mesterek azzal feleltek, hogy kimondották az összes segédmunkások kizárását (mintegy 50-en) és már szombaton ki is jelentették az ipartestületnél az összes munkásokat és munkakönyveiket kiadták. E tárgyban a főkapitány ma 5 órára az ipartestület helyiségébe békéltető bizottságot hívott egybe, hogy a mesterek s munkások között a békéltetést megkísérelje.

* **Tolvaj cigány.** Tegnap delelőtt 10 órakor a lóvásártéren szóba állott Balogh Imre nagykeréki-i gazdával a már többszörösen büntetett Hamza Mihály tolvaj cigány. A beszélgetés befejeztével a cigány belekapott a gyanútlanul álló Balogh belső zsebébe s onnan kiragadta a pénztárcáját s el akart vele szökni. Amidőn ezt Balogh észrevette s megfogta Hamza kezét, ez csizmájából előrántotta kését, mire a meglepett Balog őt elengedte, csak nagynehezen tudta a káros Hamzát a vásártéren szolgálatot teljesítő rendőr segítségével ártalmatlanná tenni. Az éktelenül ordító smagát részegnek tettető cigányt azután bekisérték és lezárták.

* **Duhajkodó legények.** Vasárnap este 12 óra tájban a Kisbunda korcsmában két részeg legény Magyar Márton és Szabó István nagy botrányt rendezett. Poharakat és székeket, törtek, zúztak s még magát Fried Mór vendéglőst is ki akarták verni az ivóhelyiségből, sőt az előhívott 2 rendőrrel Gurzó István és Balog Lajossal is szembe szállottak úgy, hogy csak nagy nehezen tudták a rendőrök őket a rendőrségre bekisérni a hol azután lezártak.

* **Hütlén kocsis.** A Heller-szeszgyár vezetője, Schwartz Gyula átadott a gyári kocsinak, Kovács Gábornak 21 kor. 70 fillért, hogy a váradi-velencei állomáson váltsa ki egy waggon szemet. A kocsis azonban a szekeret a váradi-velencei állomáson hagyva a pénzzel megszökött. A nyomozás Kovács kézrekerítése iránt megindított.

* **Egy részeg tűzér garázdálkodása.** Tegnap reggel 6 órakor Kasoly László lovasrendőr előállította a rendőrségre Szabó Lajos tűzérkatonát, aki a feletti örömében, hogy szabadsággal lett leitta magát s a Réten kibuzott oldalfegyverével a bezárt kapukat s ajtókat döngötte. A gyalogos rendőrszemet aki őt tisztességes viseletre intette összeszidta s amikor ez a rendőrségre beakarta kísélni elfutott, az éppen arra cirkált Kasoly László lovasrendőr utánna vágatott s bekisérte a rendőrségre ahol az előhívott tűzér készülségnek átadták.

* **A tánc vége.** Tamásdai tudósítónk véres kimenetelű táncvivalomról tesz jelentést. Vasárnap este egy ottani korcsmában javába járta a tánc mikor Gazsó Ferenc és János összeveszték Nyegró Tógyerrel egy jó táncos román leány miatt. Az ügy természetesen lovasias térére terelődött és úgy falusiasan megszurkálták egymást. A verekezés vége Nyegró Tógyer halálával végződött. A két Gazsó oly súlyos szurási sebeket ejtett Nyegrón, hogy ez azokba behalt. A nagyszalontai csendőrségnek jelentést tettek az esetről, mely azonnal a helyszínre sietett és a két Gazsót letartóztatta. A királyi ügyészség pedig megindította ellenük az eljárást.

* **Középiskolai tanuló,** III-IV osztályú helybeli uri háznál teljes ellátásra felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

Városliget-utca rendezéséhez.

Julius hó 29-én, vasárnap megjelent számunkban szóvá tettük a Városliget-utca rendezetlen állapotát, hogy az illetékes hatóság gondoskodó figyelmét ily módon tereljük reá az utca állapotára. Ha a cikk hangja valamelyest gunyos és éles volt, indokolta az a körülmény, hogy az ott lakó polgároknak, kiknek érdekét ápolni elvégre a cikkünkben szóvá tett vonatkozásban szintén közérdek, eddig kárba vezett minden fáradságos utánjárása, melylyel az utca-rendezés ma már elkerülhetetlen kérdését az illetékes hatóság által megoldatni akarta.

Közleményünkben azonban a szedők, illetőleg a korrektor elnézéséből kimaradt egy szó, amely miatt tényleg olybá tűnik fel a cikk tendenciája, mintha mi a város nagyrabecsült érdemes főügyészét meggyanusítottuk volna. A szóbanforgó kéziratban ugyanis az ily értelmezést involváló passzust munkatársunk szóról-szóra így írta meg: »A nagyhid lebontása óta azonban a város Dus László városi főügyész háza előtt hatalmas gátat emelt stb.«

E passzusában a *cursive* szedett szó kihagyásával kapott azután a megjelent cikk oly sajnálatos és részünkről nem szándékolt értelmet, melyet annál szívesebben rektifikálunk, mert a gyanúsítás e lapnak soha sem volt kenyere, hanem attól — s itt egész multjára büszkén hivatkozhatunk — mindenkor távol tartotta magát.

A kérdéses cikk miatt hozzánk intézett levelét a főügyésznek hát szívesen közreadjuk.

Csupán az a megjegyzésünk, hogy elismerjük ugyan, hogy a gát részben azelőtt is megvolt, sőt egy részében nem is a városé, hanem magántulajdon, de fentartjuk ezuttal is, hogy a mostani kiterjedtségében azóta van, mióta a város a lebontott nagyhid deszkáiból a gátat megtámasztatta.

A cikkünk provokálta levél egyébiránt a következő:

Tekintetes Szerkesztőség!

A Városliget-utca rendezése tárgyában írt cikkben, e lapok vasárnapi számában, valaki megtámad engem és azt állítja, hogy amikor a hid elbontott én házam előtt nagy gátat emeltem és ezzel az utcát megszükittem.

Természetes, hogy a cikkező engem mint városi főtisztviselőt törekszik kipellengérezni, mint aki tisztviselőtársaim elnézéséből, a hid deszkáiból az utcára épített gáttal gátolom a közlekedést.

A gyanúsítás nem tartozik a nemesebb fegyverek közzé, de még a nemesebb eszközök közzé sem és azért, hogy valaki tisztviselő, lehet talán tisztességes ember is, habár cikkező az ellenkező véleményen van.

Egyszerűen megmondhatta volna, hogy vagy elloptam vagy elharácsoltam a hid deszkáit és az utcát. Ez egyenes és nyílt vád lett volna.

Mert hát nincs igaza a cikkezőnek semmi tekintetben.

A ház nem az enyém, hanem a feleségemé és nem én vettem neki; tehát a ház nem Dus Lászlóé.

A gát meg volt már a legrégibb időben, mert hiszen a Daday József telke és a többi szomszédos telek mind ilyen lejtősen megy lefelé a Pál-utcára és azt a gátat a jóságos teremő emelte a Sebes-Körözs ellen, minthogy az a gát a hegynek lába a Sebes-Körözs felé és a gát előtt az ut nem volt olyan mély, hanem azóta vágódott le, amióta 1904-ben a város a vízvezeték egyik főcsövét itt fektette le, természetesen, hogy a meglazított föld az utca alsó részét töltötte meg.

Azt a gátat a város köteles rendben tar

tani saját deszkáival és rendben is tartja számos évtized óta, mert hogyha a föld nincs felszorítva, leomlik az utcára és ott azután megszünik a közlekedés; de a Városliget-utcán levő 1. számú házban bejárata az a gát és hogyha a régi térképet vizsgáljuk, rájövünk arra is, hogy az a gát legnagyobb részben ahhoz a házhoz tartozik, emelő előtt áll és csak a deszkák által elfoglalt vékony sávon belül alig félméter szélességében tulajdona a városnak.

Nem én találtam ezt ki, hanem egy évszázadnál hosszabb idő óta úgy van az és úgy is lesz, amíg holmi kisajátítások után nem fognak gondoskodni arról, hogy ez a gát más helyen legyen ugyancsak gát.

Nekem nincs ellenemre, hogyha lebontják azt a gátat, csak hogy utat és módot adjanak, hogy a repülő gép problémájával még nem foglalkozom és jövőben sem akarok foglalkozni.

Hogyha cikkezze egy tudóst fog mutatni, aki a ház telkére való bejárást megoldja enélkül a gát nélkül, felette hálás leszek. Csak ne gyanúsítsan!

Dus László.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irtá: Gorkij Maxim 109.

— Azt mondanám nekik: Tulságos sokat gondolkodtok, de nem vagytok elég okosak, erőtlenek vagytok és gyávák vagytok! Szivetek túl van tömve morállal s jó szándékkal, de puha s olyan meleg, mint a tollaság, a teremtés szelleme pihen benne, s nem ver, hanem lassan ringatózik a bölcsőben. Bele fogom mártani az ujjamat a vérbe s ujjammal fogom homlokukra írni szemrehányásaimat . . . Oh, akkor majd szenvedni fognak. Az én ostorom erős és kezem is erős! És tulságos szeretet van bennem, semhogy szánakozni tudnék! Szendvedni fognak!

Kifogyott a lélekzete, sokáig köhécselt, miközben úgy hadonászott kezével, mint az őrült. Aztán sápadt lett, megállt s mereven nézett Fomára. Olyan volt most, mintha a vízből huzzák volna ki . . . Foma nem most látta így először s nem most történt először, hogy heve rá is átragadt. Hallotta a kis ember harsogó beszédét, nem is iparkodott, hogy megértse szavait, csak öntudatlanul szivta be erejét.

— Meg fogom nekik mondani, hogy: nézettek ide! Az élet egyre halad s elhagy benneteket!

— Igaz, igaz! — mondta Foma lelkesedve. — Te hős vagy, Jesov. Csak rajta! Üsd! Csak a szemükbe vágd!

Jesovnak nem volt szüksége buzdításra, talán nem is hallotta Foma szavait és tovább beszélt:

— Én ismerem erőimet. Tudom, hogy rám fognak kiáltani: Hallgass! Azt fogják mondani: Psztl! Leereszkedő hangon, gunyosan, erejük érzetében fogják mondani . . . Én tudom, én nem vagyok valami kis madár, nem vagyok én pacsirta! Egészen műveletlen ember vagyok hozzájuk képest . . . Csak tárcairó vagyok és a publikumot mulattatom . . . Csak ordítsanak rám, csak kényszerítsenek a hallgatásra. Arcomat megüthetik, de a szívem azért tovább fog dobogni. Azt fogom mondani nekik: Igen, én műveletlen vagyok. De az a nagy előnyöm mégis megvan fölöttetek, hogy nem ismerem a könyv bölcseséget s ha ismerném, nem volna előltem becsebb, mint az ember. Az ember a mindenség s az ember, aki magában hordja a világot, éljen! Ti pedig megsebzitek egymást egy szó miatt, melynek értelmét talán nem is ismeritek, minden szó miatt leköpietek egymást s erőszakot tesztek lelketeken. Ilgyjétek el, az élet szigorúan meg fog büntetni titeket, nagy viharok fognak elsöpörni benneteket, mint ahogy az eső és szél lemossa a fák porát.

Az emberi nyelvben csak egy szó van, melynek tartalmát mindenki megerü, s ha ezt a szót kimondják, így hangzik: Szabadság!

— Csak tiporj le mindent! — ordított Foma, miközben fölugrott helyéről s Jesovot vállon ragadta. Villogó szemmel nézett rá, lehajolt hozzá s szinte nyöszörögve mondta:

— Oh! Oh! Nikolai . . . Nagyon sajnálak! Ki sem tudom mondani, hogy mennyire sajnálak!

— Mi az? Mi lelt? kiabált Jesov s elsza-kitotta Fomat, csodálkozott ezen az érzelmi kitörésen.

— Oh Jesov — mondta Foma mély hangon — eleven lelked van . . . miért is kell tönkre menned?

— Ki? Én tönkre megyek? Nem igaz!

— Kedvesem! Hisz te senkinek sem fogod mindezt megmondani. Hisz senkinek sem fogod mindezt megmondani. Hisz senki sincs akinek megmondhatnád. Ki fog meghallani? Csak én . . .

— Menj a pokolba — mondta Jesov dühösen.

Foma nagy szomorúan így szólt: — Oh csak beszélj, beszélj! Majd én odaviszem szavaidat, ahova vinnem kell őket. Én értelek. Oh, hogy fölfogom gyujtani velük az embereket. Várj csak! Majd eljön az ideje annak is.

— Menj! — mondta Jesov idegesen, miközben a fal mellé állott, hogy messze lehessen Fomától. Ebben a pillanatban megnyílt az ajtó s a küszöbön egy feketébe öltözött hölgy jelent meg. Arcán harag és fölháborodás látszott. Jesovra mutatott s így szólt:

— Jesov ur! Bocssáson meg . . . de ez lehetetlen! Ilyen állati ordítás és bömbölés! Mindennap vendégei vannak . . . A rendőrség is idejár . . . Tovább nem tűrhetem! Nekem is vannak idegeim . . . Kérem, hagyja el holnap a lakást . . . Oh művelt ember akar lenni! Költő! Minden embernek nyugalomra van szüksége . . . Tehát, kérem, holnap . . .

Gyorsan beszélt s hangja szaggatott és sértő volt.

Jesov egykedvűen hallgatta s a homlokát dörzsölte. Mikor az asszony betette az ajtót, így szólt:

— Vigye az ördög s tompán nézett fel ajtóra.

— No tessék! Milyen szigorú — mondta Foma, miközben leült a divánra.

Jesov a vállát vonogatta, az asztalhoz lépet, nagyot hörpintett a pohárból s azután leült. Egy pillanatra mindketten hallgattak, míg végre Foma megszólalt:

— Hirtelen jött ez a vihar? Mi?

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Az interparlamentáris konferencia.

Ostende, jul. 30. Az interparlamentaris konferencia magyar csoportja Weardale lordnál a konferencia elnökénél tisztelt. Miklós Ödön köszönetet mondott azon vendégszeretetért, amely az összes résztvevőknek feledhetetlen emlékül fog szolgálni. Weardale lord azt válaszolta, hogy a magyar csoport körében mindenkor igen jól érezte magát és azon reményének ad kifejezést, hogy alkalmá lesz minél előbb Magyarországra jönni, hogy a magyarok ismert vendégszeretetét élvezze.

Chimai hercegnő meghalt.

Budapest, július 30. (Saját tud. táv.) Párisból jelentik, hogy Chimai hercegnő ma meghalt. A hír megerősítésre vár.

Uralkodók találkozása.

Budapest, július 30. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik: Edward király és Vilmos császár valószínűleg augusztus 16-án fognak találkozni Friedrichshol kastélyban Hamburg

mellett. Frigyes császár hosszabb ideig tartózkodott ebben a kastélyban.

A szerb-bolgár unió.

Budapest, június 30. (Saját tud. táv.) Hírlik, hogy Szerbia Bulgáriával a vámuniót legközelebb megkötí. A vámunióval a szkupt-sina még felosztása előtt érdemben foglalkozik, hogy megkötése további halasztás ne szenvedjen.

Általános forradalom.

Budapest, július 30. (Saját tud. távirata.) Mexikóból jelentik, hogy a mexikói köztársaság kikiáltásának évforduló napján, szeptember 16-án az Egyesült-Államoknak a köztársasággal határos tartományaiban általános forradalom fog kitörni.

KÖZGAZDASÁG.

Évzáró közgyűlés.

Az »Ermelléki és nagyváradi ipar- és kereskedelmi részvénytársaság« vasárnap tartotta évi közgyűlését. A részvénytársaság 1906. jun. 30-ig terjedő második üzletéve is igen eredményes volt, az év folyamán elért tiszta haszon 26,362 kor. 82 fillér. Ez világosan bizonyítja, hogy a társaság forgalma lépésről-lépésre emelkedik. Az igazgatóág jelentését tudomásul vették a mérleggel együtt s a szokásos felmentvényt megadták. Az igazgatóságot egy további évre megválasztották.

Kosárfonók. A cséffai főszolgabíró tegnap kérelmet nyújtott be az alispánhoz, melyben Okány, Ugra és Nagyhasány községekben a kosárfonótelep felállításának engedélyezését kérte. Kérelmének támogatására felhívja, hogy a községek határán elfolyó Körözs partján nagy kiterjedésű füzesek vannak, melyeknek vajmi kevés hasznát veszi a község. E tetemes fűztagaly mennyiség feldolgozása igen jó pénzükereseti forrása volna a község lakóinak télen, a mikor más keresete amúgy sincs. Ismerve az ottani lakók szegény anyagi helyzetét a kosárfonó telep felállítása csak jótétemény volna rájuk nézve.

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906. jul. 31-én.

Magyar aranyjáradék 4%	— — —	113.—
Magyar koronajáradék 4%	— — —	95.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	85.20
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	95.40
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.—
Magyar gyermek sorsjegy-kölcsön	— — —	207.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	155.—
Osztrák járadék papírban	— — —	99.50
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.25
Osztrák korona járadék	— — —	117.80
Osztrák járadék aranyban	— — —	99.45
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	1.59
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	17.10
Magyar hitelbank részvény	— — —	802.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	666.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	66150
Német birodalmi márka	— — —	19.10
London vista	— — —	117.35
Páris vista	— — —	24.20
20 márkás arany	— — —	95.50
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1906. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V.	V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V.		
Budapest ind.	7 25	9	2 35	5 45	9 15		Kolozsvár ind.	7 13	5 23	12 59	6 05	11 10	P.-Ladány ind.	4	1 24	6 02	11 18	2 24	6 16	
Rákos			2 47				Jegenye		6 11	1 42	7 14		Debreczen	5 03	2 50	6 55	12 04	4	7	
Ujszász			4 07				B.-Hunyad		8 47	6 39	2 13	7 35	12 23	Érmihályfalva érk.	6 06	3 47	7 35	12 53	6 05	
Szolnok	8 37	11 52	7 30	9 27	11 19		Csucsá	4	9 23	7 09	2 44	8 33	12 55	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol			7 43		33		Rév	5	10 10	7 48	3 24	9 27	1 37	Érmihályfalva ind.						
P.-Ladány	11 13	2 09	5 57	11 53	12 55	6	Élesd	5	10 27	7 59	3 34	9 46	1 50	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	
Báránd			12 07			6 14	Mező-Telegd	6	10 41	8 11	3 45	10 02	2 03	Érmihályfalva ind.	5 58	10 36	3 46	5 14	9 06	
Sáp			12 24			6 30	F.-Vásárhely	6	10 58			10 21		Debreczen	7 26	12 05	4 46	8 29	10 35	3 30
B.-Ujfalva	11 46	2 53	6 31	12 46	1 33	6 50	Várad-Velence	7	11 07			10 30	2 26	P.-Ladány érk.		01 11	5 32	9 54	11 24	5 34
M.-Peterd			3 05			7 04	Nagyvárad érk.	7	11 13	8 36	4 09	10 37	2 32	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.						
M.-Keresztes			3 16			7 14	Nagyvárad ind.	2 30	8 43	11 36	4 15	11 09	2 38	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta						
Bors			3 28			7 34	Püspöki	2 41	8 52	11 47		11 19		V. v.	V. v.			V. v.	V. v.	
Püspöki			3 34			7 42	Bors	2 54		11 54		11 26		Debreczen i.	9 35	4 51		Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad érk.	12 26	3 44	7 07	1 48	2 11	7 53	Mező-keresztes	3 18		12 05		11 39		Sáránd	10 18	5 36		Vértés ind.		
Nvárad (Sz. v.) ind.	12 41	4 10	7 14	2 06	2 18	12 41	Mező-Peterd	3 38		12 17		11 51		H.-Bagos	10 28	5 46		M.-Pályi	5 47	1 30
V.-Velence	12 48	4 17		2 31	2 26	12 48	B.-Ujfalva	4 04	9 21	12 29	4 52	12 05	3 18	H.-Pályi	10 45	6 05		H.-Pályi	6 03	1 48
F.-Vásárhely	12 59	4 28		2 42		12 59	Sáp	4 34	9 34	12 47		12 25		M.-Pályi	10 57	6 16		H.-Bagos	6 18	2 05
M.-Telegd	1 22	4 49	7 42	3 04	2 51	1 22	Báránd	4 56		1 01		12 41		N.-Léta-				Sáránd	6 40	2 29
Elesd	1 43	5 06	7 55	3 24	3 05	1 43	P.-Ladány	5 13	10 01	1 45	5 51	1 19	4 03	Vértés érk.	11 16	6 36		Debreczen é.	7 18	3 13
Rév	2 11	5 51	8 15	3 50	3 26	2 11	Szolnok	6 29						Sáránd—Jarecska.						
Csucsá	3 23	6 38	9 03	4 56	4 16	3 33	Rákos	9 52	11 18	3 49	7 32	3 44	5 39	Sáránd ind.	10 23	5 26		Derecske ind.	6	1 49
B.-Hunyad	4 03	7 19	9 23	5 34	4 52	4 03	Budapest érk.	10 17						Derecske érk.	10 42	5 45		Sáránd érk.	6 20	2 09
Jegenye	4 33	7 49	9 57	6 02		4 33	Nagyvárad—Arad.							Arad—Nagyvárad.						
Kolozsvár érk.	5 15	8 34	10 30	6 59	5 53	5 15	Nagyvárad ind.	10 20	4 45	7 40	Arad ind.	5 10	11 25	9 30						

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitűve. A vastagabb számok este 6 órától 5 óra reggeli 5 óráig terjedő újleti idő. A + jellettel feltételes magállóhelye

